

Phát triển nghe chủ động và nghe thụ động cho sinh viên Trường Cao đẳng Cảnh sát Nhân dân II

Phan Thị Thanh Tâm*

*Trường Cao đẳng Cảnh sát Nhân dân II

Received: 16/02/2024; Accepted: 26/02/2024; Published: 6/3/2024

Abstract: The students in The people police's college II have faced with some problems when studying the listening skill. They realized that it was difficult to follow the pronunciation of the native speakers, to recognize the intonation and the stress and they were lack of time of obtaining this skill. Although the students have tried to follow the content and the homework in the coursebook Personal Best, they haven't still known the way of self studying the listening skill. Therefore, this article suggests the literature of the active listening and passive listening, the problem of studying listening skill of the students in The people police college II and the solutions of applying active listening and passive listening which have been suitable to the students.

Keywords: Active listening, passive listening, solutions.

1. Đặt vấn đề

Sinh viên ở Trường Cao đẳng cảnh sát nhân dân II được tiếp cận bốn kỹ năng tiếng Anh: nghe, nói, đọc, viết trong quá trình tiếp thu ngôn ngữ tại nhà trường. Trong đó sinh viên nhà trường tập trung nhiều nỗ lực và thời gian học tập cho kỹ năng nghe vì nhận định đây là kỹ năng khó, không phân biệt được giữa cách phát âm của người bản xứ và người học ngoại ngữ, khó hiểu thông điệp người bản ngữ truyền tải và có ít thời gian rèn luyện. Một trong những giải pháp để giúp sinh viên học kỹ năng nghe tốt hơn là phương pháp nghe tiếng Anh chủ động và nghe tiếng Anh thụ động. Hai phương pháp này nếu được kết hợp với nhau thì sinh viên sẽ rèn luyện được khả năng nhận biết trọng âm, ngữ điệu, âm thanh, phân biệt các cách phát âm khác nhau; từ đó phát triển kỹ năng nghe nói riêng và quá trình học tiếng Anh nói chung. Trong phạm vi bài viết này, tác giả sẽ thảo luận về hiệu quả của cách thức luyện nghe tiếng Anh chủ động và thụ động cũng như đưa ra thực trạng và một số giải pháp trong việc áp dụng các phương pháp này trong quá trình học tiếng Anh tại Trường Cao đẳng cảnh sát nhân dân II.

2. Cơ sở lý luận

a. Các khái niệm

- Kỹ năng nghe tiếng Anh

Theo tác giả Richards (1983) “Nghe là một quá trình trí tuệ không nhìn thấy được, do đó rất khó mô tả. Người nghe phải phân biệt được các âm, hiểu được từ vựng và cấu trúc ngữ pháp, nắm được trọng âm và ý định của người nói, có thể nhớ lại và hiểu được nó

trong ngữ cảnh văn hóa-xã hội của phát ngôn.” Tác giả Rost (1994) cũng nhấn mạnh rằng nghe có thể được xem như một kỹ năng cần thiết trong quá trình đào tạo một người học ngoại ngữ và thậm chí còn có thể được coi như một công cụ dự đoán khả năng thành công về ngôn ngữ của người học. Như vậy, có thể thấy kỹ năng nghe đóng một vai trò quan trọng trong quá trình học ngoại ngữ, nói chung và tiếng Anh nói riêng. Khi người học có kỹ năng nghe tiếng Anh tốt, họ sẽ có thể hiểu và phản ứng nhanh chóng với các tình huống giao tiếp thực tế. Hơn nữa, việc luyện nghe sẽ giúp người học cải thiện từ vựng và ngữ pháp của mình. Với ba kỹ năng còn lại của tiếng Anh là đọc, viết và nói, kỹ năng nghe tiếng Anh là nền tảng quan trọng đối với việc học tiếng Anh thành công.

- Luyện nghe tiếng Anh chủ động

Theo tác giả Morley (2001), nghe chủ động là một kỹ thuật giao tiếp thu hút và tập trung hoàn toàn vào người nói để hiểu và diễn giải thông điệp của họ một cách chính xác. Nghe chủ động không chỉ đơn giản là nghe lời nói của ai đó mà còn bao gồm việc chú ý đến các tín hiệu bằng lời nói và phi ngôn ngữ của họ, hiểu quan điểm của họ và thể hiện sự quan tâm thực sự đến những gì họ đang nói. Nghe chủ động còn mang đến cho người nói sự chú ý hoàn toàn bằng cách tránh bị phân tâm và duy trì giao tiếp bằng mắt. Điều này thể hiện sự tôn trọng và giúp tạo ra một môi trường thuận lợi để giao tiếp hiệu quả.

Luyện nghe tiếng Anh chủ động là một phương

pháp học tiếng Anh trên cơ sở sự hiểu biết được đặt lên hàng đầu. Đây là cách người nghe chủ động lắng nghe những gì người khác đang nói, cũng như cố gắng hiểu thông điệp đang được truyền tải. Khi nghe chủ động, não bắt buộc phải làm quen và phân tích các yếu tố như âm thanh, trọng âm, ngữ điệu và các cụm từ được nghe thấy. Bên cạnh đó, luyện nghe tiếng Anh chủ động còn giúp người học làm quen với sự khác biệt giữa cách phát âm trên lý thuyết và trong thực tế.

- Luyện nghe tiếng Anh thụ động

Theo tác giả Hasan (2000) nghe thụ động đề cập đến một hình thức nghe thông thường hoặc không có chủ ý mà không chủ động thu hút hoặc tập trung hoàn toàn vào người nói hoặc thông điệp của họ. Mặc dù ai đó có thể có mặt và có thể nghe được lời nói nhưng họ có thể không tích cực xử lý hoặc hiểu thông tin được truyền tải.

Luyện nghe tiếng Anh thụ động là phương pháp nghe tiếng Anh trong vô thức, không có chủ đích rõ ràng. Người học không cần phải tập trung để nghe từng từ hay từng chữ được phát ra. Mục đích của luyện nghe tiếng Anh thụ động là giúp cho người nghe làm quen với một ngôn ngữ mới (âm tiết, trọng âm và ngữ điệu). Ngoài ra, nó còn giúp cho người học ghi nhớ sâu hơn những từ mà họ đã biết trước đó.

b. Vai trò của luyện nghe tiếng Anh chủ động và luyện nghe tiếng Anh thụ động

Luyện nghe tiếng Anh chủ động và thụ động có vai trò đối với người học ngôn ngữ như sau:

- Luyện nghe tiếng Anh chủ động giúp người học

+ Tập trung phân tích các yếu tố như âm thanh, trọng âm, ngữ điệu

+ Nhận thức được sự khác biệt giữa cách phát âm

+ Nâng cao khả năng hiểu biết và ghi nhớ thông tin

+ Tăng cường khả năng giải quyết vấn đề và ra quyết định

+ Khuyến khích hợp tác và làm việc nhóm hiệu quả

- Luyện nghe tiếng Anh thụ động giúp người học

+ Làm quen với ngữ điệu, trọng âm và nhịp độ của tiếng Anh

+ Củng cố những từ vựng và cụm từ.

+ Hạn chế dịch trong đầu

+ Hình thành hệ thống ngôn ngữ bản ngữ

3. Thực trạng học kỹ năng nghe tiếng Anh của sinh viên Trường Cao đẳng cảnh sát nhân dân II

Sinh viên ở Trường Cao đẳng cảnh sát nhân dân II được học tập môn tiếng Anh bậc A1 theo khung

năng lực 6 bậc của Việt Nam và được rèn luyện, thực hành theo bốn kỹ năng (nghe, nói, đọc, viết). Sinh viên được học tập qua giáo trình Personal Best bậc A1 (beginner). Về kỹ năng nghe, sinh viên có thể nghe hiểu được những cụm từ và lời thoại đơn giản liên quan đến các thành viên gia đình, nghề nghiệp, các hoạt động giải trí trong thời gian rảnh rỗi, vị trí đồ đạc trong nhà, nơi chốn, một số loại thức ăn và đồ uống phổ biến, một số hoạt động trong các dịp lễ hoặc sự kiện đặc biệt, du lịch, các hoạt động hàng ngày, sở thích, mua sắm, kế hoạch trong tương lai. Sinh viên nhà trường nhận định đây là kỹ năng khó vì không phân biệt được giữa cách phát âm của người bản xứ và người học ngoại ngữ, khó hiểu thông điệp người bản ngữ truyền tải, tốc độ người bản ngữ nói nhanh, bị hạn chế về mặt từ vựng, thiếu kiến thức về chủ đề và có ít thời gian khi làm bài thi. Vì vậy, phần sau của bài viết đề xuất phương pháp luyện nghe tiếng Anh chủ động và thụ động để cải thiện phương pháp học nghe cho sinh viên Trường Cao đẳng cảnh sát nhân dân II.

4. Phát triển luyện nghe chủ động và luyện nghe thụ động cho sinh viên Trường Cao đẳng cảnh sát nhân dân II

a. Phương pháp luyện nghe tiếng Anh chủ động

Bước 1: Lựa chọn nguồn luyện nghe tiếng Anh chủ động

Nguồn luyện nghe nên được chọn kỹ lưỡng để có thể đạt được hiệu quả tốt nhất. Cần phải tập trung cao độ khi luyện nghe tiếng Anh chủ động. Sinh viên cần chọn đoạn nghe có thời gian ngắn khoảng: 1 phút, 3 phút hoặc 5 phút tùy theo trình độ của mình. Sinh viên có thể lựa chọn các bài nghe trên youtube hoặc podcast: BBC, VOA, CNN, MTV

Bước 2: Nghe không cần phụ đề hoặc bản dịch

Sau khi chọn được nguồn nghe uy tín, sinh viên cần nghe đơn thuần mà không cần nhìn phụ đề hoặc bản dịch. Vì khi có bản dịch, sinh viên có xu hướng đọc nhiều hơn nghe. Bước này sẽ giúp sinh viên kiểm tra được khả năng nghe tiếng Anh của mình. Ngoài ra, sinh viên còn có thể nắm được ý chính của đoạn nghe mà bạn đang luyện tập.

Bước 3: Nghe cùng với phụ đề, bản dịch

Ở bước này, sinh viên có thể nghe lại đoạn nghe trên kèm phụ đề hoặc văn bản kèm theo. Sinh viên có thể biết chính xác những gì mình đã nghe trước đó có đúng hay chưa, có thể chú ý vào cách người nói ngắt quãng và nhấn mạnh vào những vị trí cần thiết.

(Xem tiếp trang 291)

Thứ nhất, cần có những buổi học về nghiệp vụ, các khóa rèn luyện kỹ năng xử lý sự cố đối với dịch vụ Internet cáp quang dành cho nhân viên để giúp họ nâng cao tay nghề khi gặp khách hàng và giải quyết được các yêu cầu của khách hàng đưa ra.

Thứ hai, luôn đảm bảo lực lượng hậu cần, hỗ trợ cho nhân viên giao dịch khách hàng để họ tự tin nhiều hơn trong công tác xử lý dịch vụ. Cần xây dựng và ban hành quy định xử lý khiếu nại một cách thống nhất và luôn có đội ngũ chuyên môn túc trực trong việc tiếp nhận các yêu cầu của khách hàng và hạn thời gian thực hiện.

Thứ ba, tổ chức giám thính toàn bộ nhân viên hỗ trợ kỹ thuật để kiểm tra thái độ phục vụ của họ nhằm nâng cao chất lượng phục vụ cho khách hàng, giảm thiểu các sự cố ngoài ý muốn trong quá trình hỗ trợ kỹ thuật.

Tài liệu tham khảo

[1]. M-K. Kim et al., (2004), “The effects

of customer satisfaction and switching barrier on customer loyalty in Korean mobile telecommunication services”, Telecommunications Policy 28, (145-159).

[2] Parasuraman và cộng sự (1985), “A conceptual model of service quality and its implications for future research. Journal of Marketing”, 49(3), 41-50. Phan Chí Anh (2015), Chất lượng dịch vụ tại các doanh nghiệp Việt Nam, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.

[3]. Hoàng Trọng- Chu Nguyễn Mộng Ngọc (2008), “Phân tích dữ liệu nghiên cứu với SPSS”, Trường Đại học kinh tế Thành phố Hồ Chí Minh, NXB Hồng Đức. đề tài B2007-76-05, Bộ Giáo dục & Đào tạo.

[4]. Nguyễn Anh Thy (2017), “Nghiên cứu sự hài lòng của khách hàng sử dụng dịch vụ FiberVNN tại VNPT Long An. Luận văn thạc sĩ Quản trị kinh doanh, trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh.

Phát triển nghe chủ động và nghe thụ động... (tiếp theo trang 271)

Bước 4: Chọn những từ mới và học thuộc

Tiếp đến, sinh viên cần chất lọc những từ mới trong đoạn nghe đó và học thuộc. Đây còn là cách sinh viên làm giàu vốn từ vựng cho mình, có thể học cả cách phát âm và nghĩa của từ, để lần sau nghe sinh viên cũng có thể nhận ra.

Bước 5: Nghe lại không cần bản dịch

Cuối cùng, sinh viên có thể nghe lại vài lần mà không cần bản dịch. Ở bước này, sinh viên có thể nghe hiểu các từ và cụm từ đã học, dễ dàng nhận ra từ vựng hơn khi chúng xuất hiện trong những cuộc hội thoại khác.

b. Phương pháp luyện nghe tiếng Anh thụ động

- *Luyện nghe tiếng Anh khi ngủ*

Một số nghiên cứu cho thấy, người học có thể cải thiện kỹ năng ngôn ngữ của mình bằng cách luyện nghe tiếng Anh thụ động trong giấc ngủ. Người học sẽ có cơ hội tiếp xúc với các âm thanh mới và bắt đầu làm quen với ngữ điệu.

- *Cải thiện tiếng anh bằng âm nhạc*

Khi nghe nhạc, đầu óc của người học sẽ được thư giãn. Đây là cơ hội tốt để não làm quen với tiếng Anh, tránh các tình trạng mệt mỏi hay làm việc quá sức. Người học có thể chọn bài hát mà yêu thích và học thuộc và hát theo.

- *Học nghe qua phim không phụ đề*

Khi xem phim không phụ đề, người học sẽ tập

trung vào những âm thanh được phát ra hơn khi có phụ đề. Người học có thể tìm một bộ phim có nội dung nhẹ nhàng với những câu thoại đơn giản và xem nhiều lần để làm quen với từ vựng và ngữ điệu của diễn viên.

5. Kết luận

Trên đây là những phân tích, đánh giá về luyện nghe tiếng Anh chủ động và thụ động, thực trạng học kỹ năng nghe tiếng Anh tại Trường Cao đẳng cảnh sát nhân dân II và một số giải pháp để sinh viên có thể áp dụng trong quá trình rèn luyện kỹ năng này, từ đó là nền tảng để phát triển các kỹ năng khác. Luyện nghe tiếng Anh chủ động và thụ động còn giúp sinh viên nâng cao khả năng tự học tiếng Anh, từ đó có tư duy độc lập, tinh thần làm việc chuyên nghiệp, chủ động, sáng tạo và hiệu quả.

Tài liệu tham khảo

[1]. Hasan, A. S. (2000). *Learners' perceptions of listening comprehension problems*. Language, Culture and Curriculum. 13(2), 137-153

[2]. Morley, J. (2001). *Aural Comprehension Instruction: Principles and Practices*. In Marianne Celce-Murcia (Eds.), *Teaching English as a Second or Foreign Language*. U.S: Heinle and Heinle.

[3]. Richards, J. C. (1983). *Listening Comprehension: Approach, Design, Procedure*. TESOL Quarterly, 17, 219-240

[4]. Rost, M. (1994). *Introducing listening*. London: Penguin.